

Міністерство освіти і науки України
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МОРСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий морський гуманітарний інститут
Кафедра «Філологія»

СИЛАБУС

Навчальної дисципліни «Сучасна німецька література»

Рівень вищої освіти	<i>Другий (магістерський) рівень,</i>	
Програма навчання	<i>Освітньо-професійна</i>	
Галузь знань	<i>03</i>	<i>Гуманітарні науки</i>
Спеціальність	<i>035</i>	<i>Філологія</i>
Освітня програма	<i>«Філологія (германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська)»</i>	
Цикл дисциплін	<i>Вибіркова</i>	
Курс та семестр		
Обсяг дисципліни	<i>3 кредитів ECTS / 90 академічних годин</i>	
Види аудиторних занять	<i>Лекції, практичні заняття</i>	
Індивідуальні та (або) групові завдання	<i>-</i>	
Форми контролю	<i>Залік</i>	

Викладачі:

ВОЙТЕНКО Леся Іванівна, доктор філологічних наук, професор кафедри «Філологія»
lesyavoytenko1@gmail.com

ГЛУЩЕНКО Олена Володимирівна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри «Філологія», gluschenko2828@gmail.com

Метою дисципліни «Сучасна німецька література» є поглибити знання студентів з модерністської літератури Німеччини; розглянути індивідуальні стилі видатних німецькомовних письменників-модерністів; формувати дослідницькі вміння співставляти різні художні тексти, виявляти в них спільне та відмінне на рівні жанру та стилю.

Програмні результати навчання

ПРН-8. Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення літературознавства.

ПРН-11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних

методологічних принципів, формувати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПРН-10. Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації).

Очікувані результати навчання дисципліни:

Здобувач вищої освіти знає:

- основні ознаки літературних епох;
- основних представників літературної епохи у німецькомовних країнах та їх провідні твори;
- провідні жанри у кожному з літературних епох та їх характерні ознаки;

Здобувач вищої освіти вміє:

- відрізняти твори різних літературних епох за їх провідними ознаками;
- відрізняти твори за їх течіями у межах однієї епохи;
- визначити жанрові та ідейні особливості творів;

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№п/п	Назва тем, змістовних блоків та модулів	Кількість годин			
		лекції	практичні	лабораторні	самостійні
1	2	3	4	5	6
1	Тема 1. Імпресіоністичні тенденції в ліриці німецьких письменників Герхарта Гауптмана, Детлефа фон Лілієнкрона, Ріхарда Демеля, Стефана Георге, у прозі Томаса Манна	2	6		6
2	Тема 2. «Чорний романтизм». Густав Майрінк про Шляхи и Порятунки в "Големі", "Зеленому ликові", "Білому домініканці", в "Ангелі Західного вікна". Окультистичні техніки, езотеризм, містицизм письменства Майрінка. Неоромантизм Рікарда Хух.	2	4		6
3	Тема 3. Експресіонізм. Прагнення експресіоністів до універсального, всезагального, космічного. Франц Кафка. Експресіоністські риси творчості (новели "Вирок", "Перевтілення", "Шуліка" та ін., романи "Процес", "Замок"). Тайнопис Кафки	2	4		6
4	Тема 4. Роберт Музіл, роман «Людина без властивостей». Концепція нового героя ХХ ст. Під впливом експресіонізму - німецькі прозаїки Генріх Манн, Альфред Деблін, Леонгард Франк; поет, прозаїк і драматург Готфрід Бенн.	2	2		6

5	Тема 5. Література «потoku свідомості». Альфред Деблін (Німеччина) «Берлін, Олександрплац». Специфіка «потoku свідомості» Дебліна у можливості показати тертя внутрішнього і зовнішнього пластів дійсності, входження (bohren) життя у свідомість людини.	2	4		6
6	Тема 6. Інтелектуальний роман. Філософічність, дискусійність, парадоксальність, проблемність — риси інтелектуальної прози. Томас Манн, новели "Тоніо Крöгер", "Смерть у Венеції", романи "Чарівна гора», «Доктор Фаустус»".	2	2		6
7	Тема 7. Герман Брох. Роман «Смерть Вергілія». Особливості «поліісторичного» роману Броха та його «теорія цінностей». Християнська складова роману. Еліас Канетті, роман «Засліплені». Використання автором техніки «акустичної маски». Герман Гессе романи "Степовий вовк", "Гра в бісер".	2	4		6
8	Тема 8. Неореалізм. Психологізм як визначальна риса неореалістичної літератури. Еріх Марія Ремарк, його романи про "втрачене покоління" ("На західному фронті без змін", "Три товариші"). Йозеф Рот, роман «Втеча без кінця». Одержимість героїв Й.Рота «скепсисом метафізичної мудрості». Військова проза Ернста Юнгера Зб. «Вогонь і кров» Ганс Фаллада роман «Маленька людино, що далі?» Ліонн Фейхтвангер «Успіх».	4	2		8
9	Тема 9. Екзистенціалізм. Ганс Еріх Носсак. Роман «Некійя» Повість «Загибель» із збірки «Інтерв'ю зі смертю». Близькість з філософією екзистенціалізму через атмосферу «буття в смерті», образ героя, котрий перебуває на межі двох світів і йде «навчатися до смерті», уявлення про «інтерв'ю зі смертю» як єдине джерело справжнього знання.	2	2		10
Всього		16	14		60

КОНТРОЛЬ ТА ОЦІНКА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Контроль навчання досягнень здобувачів освіти за дисципліною забезпечується за допомогою поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль успішності – це систематична перевірка знань студентів, що проводиться викладачем під час аудиторних занять.

Підсумковий контроль успішності проводиться у формі заліку та іспиту.
Порядок проведення контролю успішності та оцінювання результатів навчання встановлено Положенням про організацію освітнього процесу в ОНМУ.

Система модульно-рейтингового контролю результатів навчання студентів спеціальності 035 Філологія ОНМУ, другий (магістерський) рівень, ОП «Філологія (германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська)» однакова для всіх дисциплін і має таку структуру:

№ з/п	Форма підсумкового контролю	Види навчальної діяльності	Максимальна кількість балів
1.	Передбачений підсумковий контроль – залік	Аудиторна та самостійна навчальна робота	50
		Залікова контрольна робота	50

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ОЦІНКИ ЯКОСТІ ЗАСВОЄННЯ ДИСЦИПЛІНИ

1. Мотив смерті, неосяжної таємниці людської душі у новелах А.Шніцлера («Прощання», «Смерть», «Мертві мовчать»)
2. Густав Майрінк. Роман «Голем» - втілення різних аспектів езотеричних знань і містичних вчень. Багатовимірність художньої форми та філософського змісту роману.
3. Франц Кафка. Своєрідність романної реальності («Процес», «Замок»).
4. Інтертекстуальність романів Кафки. Тайнопис письменника-експресіоніста.
5. «Людина без властивостей» Роберта Музіля. Новий тип романного героя.
6. Альфред Деблін. Специфіка техніки потоку свідомості у романі «Берлін. Олександрплац». Тема дії і пасивного споглядання.
7. Т.Манн. Інтелектуальний роман як тенденція мистецтва до перетворення в художньо-практичний вид філософування. Роман-міф «Чарівна гора».
8. Т.Манн, «Доктор Фаустус»: фаустівський сюжет як спосіб інтерпретації історії
9. Герман Брох, «Смерть Вергілія». Особливості «поліісторичного» роману Броха та його «теорія цінностей».
10. Просторово-часова організація роману Броха «Смерть Вергілія». Хвилеподібний, «музичний» рух оповіді; цілісність ліричного монологу.
11. Еліас Канетті. Роман «Засліплені». Проблема нездатності людей порозумітися («соціальна сліпота»).
12. Використання Е.Канетті техніки «акустичної маски» у романі «Засліплені». Стирання меж між реальним та ірреальним, вигаданим і дійсним, суб'єктивним об'єктивним як особливість стилістики Канетті.
13. Герман Гессе: "шлях у глибину" -- роман "Степовий вовк".
14. «Гра в бісер» Г.Гессе - вершина західноєвропейської інтелектуальної прози.
15. Йозеф Рот: проблема «втечі без кінця» в однойменному романі.

16. Неореалістичний роман Ганса Фаллади, «Маленька людино, що далі?»
17. Взаємодія різних культурних парадигм і моделей реальності у романному просторі Т.Манна.
18. Основні принципи оповіді в романі А.Дебліна «Берлін. Олександрплац».
19. Проблема інтертекстуальності у романі А.Дебліна «Берлін. Олександрплац»
20. Прийом «випробовування негативними величинами» у повісті Музіля «Душевні смути вихованця Терлеса».
21. Конфлікт моралі і політики в історичних творах С.Цвейґа.
22. Деблін «Берлін. Александрплац»: німецький варіант «літератури потоку свідомості».
23. Прийоми деконструювання картини світу у прозі Ф.Кафки
24. Притчевість сюжетних і мовних ситуацій у романах Кафки
25. Повість «Загибель» Г.Носсака (із збірки «Інтерв'ю зі смертю»). Близькість з філософією екзистенціалізму через атмосферу «буття в смерті».

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Основна література

1. Мізін К.І. Історія німецької літератури: від початку до сьогодення. Навчальний посібник для ВНЗ. Вінниця: Нова книга, 2006
2. Наливайко Д. Теорія літератури й компаративістика/К.: Вид. дім “Києво-Могилянська академія”, 2006. – 347 с.
3. Фіськова С. Історія німецької літератури. Періоди, напрямки розвитку, ідеї, постаті: Навчально-методичний посібник. – Львів: ПАІС, 2003. – С.340

Допоміжна література

1. Історія зарубіжної літератури ХХ ст.: навч. посібник / В. І. Кузьменко, О. О. Гарачковська, М. В. Кузьменко та ін. Київ: ВЦ «Академія», 2010.
2. Шалагінов Б. Романтичний словник. До історії понять і термінів раннього німецького романтизму. К.: [НаУКМА], 2010. 138 с.
3. Шахова К. О. П'ять німецьких лауреатів Нобелівської премії з літератури. Посібник. К.: Юніверс, 2001. 208 с.
4. Rothmann K. Kleine Geschichte der deutschen Literatur, 2000. – 414 S.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека діаспори. Літературознавство. URL: <http://diasporiana.org.ua/category/literaturoznavstvo/>
2. Історія зарубіжної літератури URL: <http://19v-euro-lit.niv.ru/19v-euro-lit/izl-hih-soloveva/index.htm>
3. Відкрита книга (онлайн-бібліотека класичної української та світової літератури) URL: <https://sites.google.com/site/openbookclassic/home>
4. Е-бібліотека «Чтиво» URL: <http://chtyvo.org.ua/>
5. Exlibris : українська електронна бібліотека. Історія, публіцистика, художня література. URL: <http://exlibris.org.ua/>